

INHOUD

Inleiding	9
Vanuit de praktijk	9
Voor de praktijk	10
Gebruiksaanwijzing	10
1. Wat is autisme?	13
1.1. Studenten (met autisme)	13
1.2. Kenmerken van ASS	14
<i>Criteria DSM-5</i>	14
<i>Tekorten in de sociale interactie en sociale communicatie</i>	16
<i>Beperkte, repetitieve patronen van gedrag, interesses of activiteiten</i>	17
1.3. Oorzaken en mechanismen	18
<i>Het autistische brein</i>	18
<i>Theory of mind</i>	19
<i>Executieve functieproblemen</i>	20
<i>Centrale coherentie en contextblindheid</i>	20
1.4. Omgaan met prikkels en emoties	21
<i>Omgaan met prikkels</i>	21
<i>Omgaan met emoties</i>	23
<i>Emoties anders ervaren</i>	23
<i>Emoties anders uiten</i>	24
<i>Reguleren van emoties</i>	25
<i>Splitsen van emoties en cognities</i>	26
2. Vier fases in de studieloopbaan	27
Fase I: Vóór de start	29
1. Een studie kiezen	31
1.1. Sterktes en hindernissen	31
<i>Mijn passie, mijn job?</i>	32
<i>Kluwen van scholen en opleidingen</i>	33
<i>Ken jezelf</i>	33
<i>Nieuw = onvoorspelbaar = angst!</i>	33

VERDER STUDEREN MET AUTISME

1.2	Tips en ondersteuning	34
1.2.1	Voor studenten	34
	1. Ken jezelf	34
	2. Ken je opleiding	37
	3. Tot slot nog even dit	40
1.2.2	Voor begeleiders en docenten	41
	1. Onmogelijk?	41
	2. Studenten met autisme evolueren, net als andere studenten	41
	3. Geef of verzamel zoveel mogelijk concrete informatie	42
	4. Verhelder de mogelijkheden en beperkingen van begeleiding en bijzondere faciliteiten	42
	5. De meeste jongeren met ASS willen geen ‘moeilijke klanten’ zijn voor hun begeleiders	43
	Fase II. Bij de overgang naar het hoger onderwijs	45
2.	Starten met studeren	47
2.1	Sterktes en hindernissen	48
	Nieuw en goed voorbereid	48
	Nieuw en hoopvol	48
	Nieuw en ingewikkeld	49
2.2	Tips en ondersteuning	50
2.2.1	Tips voor studenten	50
	1. Begeleiding en bijzondere faciliteiten organiseren	50
	2. Je studie organiseren	56
2.2.2	Tips voor docenten	60
	1. Duidelijkheid en herhalen	60
	2. Open houding en begrip	60
	3. Bespreek je vragen en irritaties	61
2.2.3	Tips voor omgeving en begeleiding	61
	1. Duidelijke afspraken maken	61
	2. Normaliseren	62
	3. Oplossingen zoeken	62
	4. Alert zijn	62
	5. Luisteren	63

3. Sociaal leven	65
3.1 Sterktes en hindernissen	65
<i>Gewaardeerde vrienden</i>	66
<i>Soms eenzaam</i>	66
<i>Pesten en ASS</i>	67
<i>Communicatie</i>	69
<i>Specifieke interesses</i>	69
3.2. Tips en ondersteuning	69
3.2.1 <i>Tips voor studenten</i>	69
1. <i>Ben je tevreden?</i>	70
2. <i>Oplossingen zoeken</i>	72
3.2.2 <i>Tips voor docenten</i>	74
1. <i>Nul-tolerantie pesten</i>	74
2. <i>Aanspreekbaarheid</i>	74
4. Gezond blijven	75
4.1 Sterktes en hindernissen	75
<i>Olifantenvel</i>	75
<i>Grenzen voelen en benoemen</i>	76
<i>ASS en andere problemen of stoornissen</i>	77
4.2 Tips en ondersteuning	77
4.2.1 <i>Tips voor studenten</i>	77
1. <i>Hulp zoeken?</i>	77
2. <i>Welke hulp?</i>	83
4.2.2 <i>Tips voor docenten en begeleiders</i>	85
1. <i>ASS-vriendelijk klimaat</i>	85
2. <i>Extra oogje in het zeil</i>	86
3. <i>Doorheen de ASS kijken</i>	86
Fase III. Studeren	87
5. Studeren en plannen	89
5.1 Sterktes en hindernissen	89
<i>Colleges volgen</i>	90
<i>Cursussen verwerken</i>	90

VERDER STUDEREN MET AUTISME

<i>Plannen</i>	91
5.2 Tips en ondersteuning	92
5.2.1 <i>Tips voor studenten</i>	92
5.2.2 <i>Tips voor begeleiders en docenten</i>	95
1. <i>Studentenbegeleiding op maat</i>	95
2. <i>Communicatieproblemen opvangen</i>	97
6. In groep werken en presenteren	99
6.1. Sterktes en hindernissen	99
<i>Bij het begin</i>	99
<i>Bij de samenwerking</i>	99
<i>Bij presentaties</i>	100
6.2 Tips en ondersteuning	101
6.2.1 <i>Tips voor studenten</i>	101
1. <i>Op voorhand</i>	101
2. <i>Als het fout gaat</i>	101
3. <i>Niet opgeven</i>	101
4. <i>Leren uit ervaringen</i>	101
6.2.1 <i>Tips voor docenten</i>	102
1. <i>Begeleiding en samenstellen groep</i>	102
2. <i>Tussentijds aftoetsen</i>	102
3. <i>Conflicten</i>	102
4. <i>Met het oog op presenteren</i>	103
7. Examens afleggen	105
7.1 Sterktes en hindernissen	105
<i>Communicatieproblemen</i>	105
<i>Spanning</i>	106
7.2 Tips en ondersteuning	106
7.2.1 <i>Tips voor studenten</i>	106
1. <i>Alle tips zijn welkom</i>	106
2. <i>Omgaan met bijzondere faciliteiten</i>	110
7.2.2 <i>Tips voor docenten</i>	111
1. <i>Examenspreiding</i>	111

2. Extra examentijd	111
3. Het mondelinge gedeelte van een mondeling examen beperken	111
4. Apart lokaal	111
5. Andere	112
8. Scriptie	113
8.1 Sterktes en hindernissen	113
Een kans	113
Ongestructureerde opdracht	113
Oog voor detail: helpend of belemmerend?	114
Samenhangende tekst	114
Contact met promotor	114
8.2 Tips en ondersteuning	115
8.2.1 Tips voor studenten	115
1. Planning	115
2. Feedback	115
8.2.2 Tips voor docenten	116
1. Duidelijke afspraken	116
2. Feedback	116
3. Duidelijke verwachtingen	117
4. Begrip voor problemen	117
9. Stage	119
9.1 Sterktes en hindernissen	120
Richting echte leven	120
9.2 Tips en ondersteuning	121
9.2.1 Tips voor studenten	121
1. Voor de stage	121
2. Tijdens de stage	122
9.2.2 Tips voor stagebegeleiders	123
1. Maak je verwachtingen helder	124
2. Wees alert	124
3. Voldoende rustmomenten	124
4. Collega-stagiair?	124

VERDER STUDEREN MET AUTISME

5. Tussentijdse feedback	125
6. Zelfreflectie student	125
Fase IV. Na de studie	127
10. Werk zoeken	129
10.1 Sterktes en hindernissen	129
<i>I am the (wo)man for your job!</i>	131
<i>Just keep in mind!</i>	133
10.2 Tips en ondersteuning	135
10.2.1 Voor werkzoekenden en werknemers met ASS	135
1. Werk zoeken	135
2. Op de werkvloer	137
10.2.2 Voor werkgevers	140
1. <i>The right (wo)man on the right job</i>	140
10.2.3 Nuttige links en naslagwerken	142
Referentielijst	145